

24.04.2008

28. 04. 2008

2 / 33 / 2008
HEINE

Oikeusministeriö
Oikeushallinto-osasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö OM 2/33/2008, 3.3.2008

LAUSUNTO VALTION OIKEUSAPUTOIMISTOJEN SIJAINNIPAIKKOJA KOSKEVAN ASETUksen MUUTTAMISESTA

Oikeusministeriö on 3.3.2008 päivätyllä lausuntopyynnöllä varannut Kemin ja Tornion kaupungeille, Pellon, Kolarin, Kittilän ja Ylitornion kunnille sekä Lapin liitolle mahdollisuuden antaa lausuntonsa otsikkokohdassa mainitusta asiasta. Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriöön 1.5.2008 mennessä.

Lähivuosina oikeusaputoimistoja on tarkoitus yhdistää keskenään suuremmiksi hallinnollisiksi kokonaisuuksiksi. Tämä on lausuntopyynnön mukaan tarpeellista toisaalta pienten yksiköiden toiminnan haavoittuvuuden vähentämiseksi ja toisaalta oikeusaputoimistojen hallinnon keventämiseksi. Vuoden 2009 aikana mm. Kemin ja Tornion oikeusaputoimistot on tarkoitus yhdistää Kemin oikeusaputoimistoksi siten, että toimistolla olisi sivutoimisto Torniossa. Samalla Tornion oikeusaputoimiston Pellon sivutoimisto siirrettäisiin Kittilän oikeusaputoimiston sivutoimipaikaksi.

Ministeriö korostaa, että vaikka Tornion oikeusaputoimisto muuttuisi päätoimistosta sivutoimistoksi, toimiston toiminta jatkuisi edelleen eli siellä työskentelisi myös jatkossa vähintäänkin yksi päätoiminen julkinen oikeusavustaja ja toimistosihteeri. Myös Kolarin ja Ylitornion sivuvastaanottojen toiminta jatkuisi entisellään. Tärkeää on myös muistaa, että oikeusapua on mahdollista hakea miltä tahansa oikeusaputoimistolta hakijan asuinpaikasta riippumatta.

Tornion kaupunginhallitus päätti 21.4.2008 ilmoittaa lausuntoon seuraavaa:

Lausuntopyynnössä ei mainita, **mitä epämääräisellä pienemmillä oikeusaputoimistoilla tarkoitetaan.** Pienempien toimistojen ongelmia kuvataan organisaationäkökulmasta samalla **asiakas-**

näkökulma unohtaen. Lausuntopyynnössä ongelmiksi koetaan tilapäiset loma-ajat ja sairauslomat sekä hallinnolliset rutiinit. Hallinnollisten rutiinien määrään ja ratkaisutapaan voidaan vaikuttaa työnantajana toimivan oikeusministeriön ominkin toimenpitein. Kemi ja Tornio ovat kuitenkin keskisuuria kaupunkeja, joiden oikeusaputoimistoissa sivutoimistoinen toimii kolme julkista oikeusavustajaa ja useita toimistosihteereitä, joiden loma-aikojen porrastus ei ole ollut eikä ole vastaisuudessakaan ylipääsemätön tai todellinen ongelma. Asiakasnäkökulmasta huomionarvoista on toimistojen yhdistymisestä syntyvä **pysyväisluonteinen ja todellinen este ja haitta**, joka syntyy yhdistämisen synnyttämästä esteellisyydestä.

Saman toimiston lakimiehet eivät voi esteellisinä toimia oikeudenkäynneissä vastapuolina. Oikeusaputoimistot hoitavat perinteisesti perhe-, perintö-, lastensuojelu-, elatus-, tapaamisoikeus-, lähestymiskielto-, rikos-, vahingonkorvaus- yms. asioita, joissa on kaksi tai useampia asianosaisia vastapuolina. Yhdistettäväksi ehdotetun oikeusaputoimiston lähimmät oikeusaputoimistot siirtyvät 30 kilometrin etäisyydeltä 130 kilometrin päähän Ouluun ja Rovaniemelle. Koska torniolaisilla ja kemiläisillä on ollut vaikea jo nyt käännyä naapurikunnan oikeusaputoimiston asiakkaaksi, on selvää, että **kynnys lähteä Ouluun tai Rovaniemelle muodostuu pieni- ja keskituloisille asiakkaille ylipääsemättömäksi esteeksi.** Pitkien etäisyyksien vuoksi tämän yhdistämishankkeen yhteydessä voi unohtaa sen oikeusministeriön lausuntopyynnössään tärkeänä pitämän tiedon, että oikeusapua on mahdollista hakea miltä tahansa oikeusaputoimistolta hakijan asuinpaikasta riippumatta.

Mikäli Kemin ja Tornion oikeusaputoimistojen yhdistämis- ja Tornion toimiston Pellon sivutoimiston siirtämishanke Kittilään toteutettaisiin, tulisi ottaa huomioon se, että käräjäoikeusverkoston uudistamishanke päätettiin äskettäin toteuttaa Länsi-Lapissa perinteisesti etelä-pohjoinen -asioimissuunnan mukaisesti muodostamalla Länsi-Lapin käräjäoikeus. Pellosta on Tornioon matkaa 119 kilometriä ja Kittilään 137 kilometriä, joten Pellon sivutoimiston siirrolle ei asiakasnäkökulmasta ole perusteita. Mikäli yhdistämishanke toteutettaisiin, olisi muodostettavan oikeusaputoimiston **nimenä luontevasti ja yhdenmukaisesti käräjäoikeusverkoston kanssa Länsi-Lapin oikeusaputoimisto.** Muutoksia valmisteltaessa olisi aiheellista myös ottaa Kemin ja Tornion vertailussa huomioon viimeisten ja tulevien vuosikymmenien väestökehitys, väestöennusteet kuten myös teollisten työpaikkojen kehitys seutukunnassa sekä Ruotsin rajan vaikutus.

Tornion kaupunki esittää, että Kemin ja Tornion oikeusaputoimistojen yhdistämistä ei toteutettaisi. Perusteena on, että **kyseessä ei ole pienemmät oikeusaputoimistot eikä etäisyyksien aiheuttamat lisäkustannukset yhdistämisen ja siitä aiheutuvien esteellisyyksien muodostumisen jälkeen ole pie-**

ni- ja keskituloisille asiakkaille kohtuulliset. Pellon sivutoimiston siirtämiseen Kittilään ei ole asiakasnäkökulmasta perusteita. Mikäli yhdistämiseen on vastoin kaupungin näkemystä pakko ryhtyä, esittää kaupunki, että oikeusaputoimiston nimeksi tulisi Länsi-Lapin oikeusaputoimisto. Oikeusaputoimiston pääpaikkaa harkitessa tulisi tällöin ottaa huomioon maantieteellinen sijainti, valtakunnanrajan sijainti, viime vuosikymmenien toteutunut ja odotettavissa oleva väestö- sekä teollinen ja kaupallinen kehitys toimialueella.

TORNION KAUPUNGINHALLITUS

Vs. kaupunginjohtaja

Raimo Ronkainen

Dnro 239/08, kh. 120/08